

16.2.2016

Ohje kunniamerkkiesitysten tekemisestä

Kunniamerkin saaminen edellyttää Suomen Valkoisen Ruusun (SVR) ritarikunnanohjesäännön mukaan ansioituneisuutta isänmaan palveluksessa ja Suomen Leijonan (SL) ritarikunnan perustamisasetuksen mukaan huomattavia siviili- ja sotilaallisia ansioita.

Lisää tietoa kunniamerkeistä on Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kotisivuilla (www.ritarikunnat.fi).

Valtioneuvoston kanslia käsittelee kunniamerkkiasiat vain niiden valtionyhtiöiden osalta, jotka kuuluvat sen toimialaan (Valtioneuvoston asetus valtioneuvoston kansliasta 4.4.2007/393, 2 § Valtioneuvoston kanslian alaiset valtio-omisteiset yhtiöt).

Aloitteiden ja esitysten tekijät

Kunniamerkit annetaan kotimaisille siviilihenkilöille vuosittain itsenäisyyspäivänä (6.12.) pääasiassa valtioneuvoston jäsenten tekemien esitysten perusteella. Ministeriöihin aloitteet tulevat osittain suoraan alkuperäisiltä aloitteentekijöiltä, osittain taas hallinnonalojen eri portaiden, eri aloilla toimivien järjestöjen, keskusliittojen tms. kautta, joissa väliportaissa ehdotukset tarkastetaan ja mahdollisesti karsitaankin.

Ministeriöillä on esityksiä varten kiintiöt, jotka on annettu erikseen ritarimerkeille, ansioristeille ja SVR:n mitaleille. Ministeriöt eivät saa ylittää omaa kiintiötään. Tämän vuoksi ministeriöissä joudutaan vuosittain karsimaan osa esityksistä.

Esityksiä tulisi tehdä eri kunniamerkkiluokissa mahdollisimman tasapuolisesti kummankin sukupuolen ja eri ammattiryhmien ansioituneista ehdokkaista.

Esitysten perusteet

Esitysten tulee perustua sääntöjen tarkoittamiin henkilökohtaisiin ansioihin. Virka- ja palvelusvuodet eivät sinänsä voi olla kunniamerkin antamisen perusteena. Toisaalta on myös muistettava, ettei kunniamerkkiin oikeuttavia ansioita yleensä voida saavuttaa lyhytaikaisen toimintakauden aikana. Esitystä ei saa myöskään tehdä yksinomaan virka tai muun aseman perusteella, esimerkiksi vain siitä syystä, että toisille vastaavassa asemassa oleville on myönnetty kunniamerkki.

Ensisijaisena lähtökohtana ovat ne *keskitason yläpuolella olevat ansiot*, jotka asianomainen on osoittanut omalla ammattialallaan tai huomattavissa yhteiskunnallisissa tehtävissä. Edellytyksenä on lisäksi hyvämaineisuus ja myös halu ottaa vastaan kunniamerkki.

Komentajamerkki voi tulla kysymykseen ensimmäisenä kunniamerkkinä vain poikkeuksellisista ansioista. Erityisten ansioiden lisäksi edellytetään komentajamerkkiä varten pääsääntöisesti 50 vuoden ikää ja ritarimerkkiä ja ansioristiä varten 40 vuoden ikää. SVR:n ensimmäisen luokan mitalien (SVR M I kr ja SVR M I) kohdalla edellytetään vähintään 15 vuoden ja mitalin (SVR M) osalta 10 vuoden palvelusaikaa. Em. määräajat ovat käytännössä huomattavasti pitempiä.

Ylempää kunniamerkkiä voidaan esittää ilman erityisiä syitä aikaisintaan seitsemän vuoden kuluttua edellisen kunniamerkin saamisesta. Arvonimen saamisen jälkeen kunniamerkkiä voidaan esittää aikaisintaan viiden vuoden kuluttua. Toisen kunniamerkin saaminen edellyttää aina saajan virka-aseman, toimenkuvan tai työtehtävän muuttamista entistä vaativammaksi ja henkilön erityistä ansioituneisuutta uusissa tehtävissä.

Kunniamerkkiesitysten tekeminen

Esitykset laaditaan ritarikuntien hallituksen vahvistamaa lomaketta käyttämällä. Kaa-
vakkeen kaikki kohdat on täytettävä huolellisesti ja ehdotukset on perusteltava sekä allekirjoitettava. Puutteellisesti täytettyä esitystä ei käsitellä.

Kunniamerkkiehdotuslomake on sähköisessä muodossa ritarikuntien kotisivuilla (www.ritarikunnat.fi, kohta Ehdottaminen ja antaminen -> kunniamerkkiehdotuslomake 2016 ja täyttöohje). Lomake on tulostettava kaksipuolisesti.

Seuraavana on ohjeita lomakkeen täytön helpottamiseksi. Mikäli ehdotuslomakkeen johonkin kohtaan ei syystä tai toisesta voida vastata, on siihen merkittävä viiva (-). Ohjeita lomakkeen täyttämiseen löytyy myös ritarikuntien kotisivuilta.

Lomakkeen 1. sivu

Lomakkeen yläreunaan kirjoitetaan ehdokkaan nimi, kutsumanimi isoilla kirjaimilla.

A Ehdottaja

Kunniamerkkiesityksen tekijän (virasto, laitos tai yhteisö) tiedot, suostumus kunniamerkin lunastusmaksuun, laskutustiedot ja yhteyshenkilön tiedot. Esitys on aina allekirjoitettava ja allekirjoitus selvennettävä.

B Ehdotus

Ehdotettu kunniamerkki virallista lyhennettä käyttäen (kts. s 6).

C Ehdokkaan henkilötiedot

1. Sukunimi: myös entiset sukunimet merkitään
2. Kaikki etunimet: etunimet (puhuttelunimi ISOIN KIRJAIMIN)
3. Henkilötunnus: täydellinen henkilötunnus
4. Kotipaikka: Asuinkunta (ei postitoimipaikka)

5. Kunniakirjan kieli: ehdokkaan äidinkielen mukaan suomi tai ruotsi
6. Virka, toimi, ammatti tai sotilasarvo suomeksi tai ruotsiksi (kielen valinta sama kuin kohdassa C5):
Nykyinen virka tai ammatti sekä virkaan mahdollisesti liittyvä arvo (sulkuihin merkintä: liittyy virkaan). Tähän kohtaan ei merkitä oppiarvoa, se merkitään lomakkeen kohtaan D. Jos ehdokas on eläkkeellä, merkitään viimeinen virka tai ammatti/eläkkeellä. Muistettava on kuitenkin, että kunniamerkkiä olisi ehdotettava silloin, kun henkilö on vielä työelämässä.
7. Kunniakirjaan tuleva virka tai arvo ainoastaan suomeksi tai ruotsiksi: ehdokkaan äidinkielen mukaan
8. Nykyinen palkkausluokka tai euromääräinen palkka: palkkausjärjestelmän mukainen tehtävän vaativuustaso.
9. Edellinen ehdotus (vuosi): mahdollinen edellinen kunniamerkkiesitys. Mikäli ehdotus on edellisenä vuonna tullut hylätyksi, eikä uusia, merkittäviä ansioita ole kertynyt, ei ole asianmukaista lähettää ehdotusta uudelleen.

D Koulutus, työhistoria ja luottamustehtävät

1. Yleissivistys (kansakoulu/peruskoulu/keskikoulu/ylioppilas) ja vuosi
2. Tutkinnot: korkein suoritettu tutkinto on ehdotuksen kannalta keskeisin.
3. Työelämässä alkaen ja nykyisen työnantajan palveluksessa alkaen (vuosi): merkitään milloin aloittanut työelämässä, mikä on nykyinen työnantaja ja milloin on aloittanut nykyisen työnantajan palveluksessa.
4. Nykyinen työtehtävä, työhistoria ja luottamustoimet: olennaiset pää- ja sivutoimet sekä luottamustoimet aikajärjestyksessä
 - aikaisemmat työnantajat, virka/toimi/ammatti sekä alkamis- ja päättymisvuodet
 - nykyinen työnantaja ja virka/toimi/ammatti sekä alkamisvuosi on ehdottomasti merkittävä. Eläkeläisen osalta merkitään tähän sekä viimeiseen toimeen tulovuosi että eläkkeelle siirtymisvuosi.
 - tarvittaessa tekstiä voi jatkaa kohtaan E.
 - jos henkilölle on jo annettu kunniamerkki, merkitään ansiot ainoastaan kunniamerkin antamisvuodesta eteenpäin.

Lomakkeen 2. sivu

E Tarkka perustelu

Tämä kohta on ehdottomasti täytettävä perustellen lyhyesti ja suorasanaisesti ehdokkaan ansiot siten, että perusteluista ilmenee miten ehdokkaan ansiot nousevat keskitason yläpuolelle. Perusteluksi ei riitä esim. "pitkäaikainen ja ansiokas palvelu yhtiössä". Kohtaan ei merkitä luetteloa ehdokkaan virka-, työ- tai luottamustehtävistä, ne merkitään sivun kääntöpuolelle. Jos ehdokas on aikaisemmin saanut SVR- tai SL-kunniamerkin, perusteluissa tulee korostaa ehdokkaan sen jälkeisiä ansioita.

Täytettäessä on kiinnitettävä huomio selkeään luettavuuteen. Tiedot on pysyttävä karsimaan niin, ettei jatkolomakkeita käytetä. Nimikirjanotteita, ansio-luetteloita tai henkilötietokortteja ei liitetä ehdotukseen, vaan tarpeelliset tiedot on siirrettävä lomakkeelle. Aloitteentekijällä on vastuu siitä, että tiedot ovat mahdollisimman täydellisiä ja ehdottomasti oikeita.

F Aikaisemmat kotimaiset arvonimet ja kunniamerkit

Tähän kohtaan merkitään aikaisemmin saadut SVR, SL ja VR kunniamerkit. Muita saatuja kunniamerkkejä ei tarvitse ilmoittaa. Ennen kunniamerkkiesityksen tekemistä on varmistuttava siitä, ettei aiemmin kunniamerkin saaneella ole meneillään seitsemän vuoden karenssiaika.

Arvonimillä tarkoitetaan ainoastaan Tasavallan presidentin antamia arvonimiä. Annettu arvonimi aiheuttaa viiden vuoden karenssin suhteessa kunniamerkin antamiseen.

G Lisätietoja

1. Ehdottajan tulee tuntea henkilö niin hyvin, että annetusta kunniamerkistä kieltäytymisen mahdollisuus voidaan sulkea pois. Kunniamerkkeihin suhtautumista ei tule tiedustella suoraan henkilöltä.
2. Aloitteentekijä antaa vakuutuksen ehdokkaan hyvämaineisuudesta. Kunniamerkkiprosessi tulee keskeyttää, jos ehdottajan tietoon tulee myöhemmin seikkoja, jotka kyseenalaistavat kunniamerkin antamisen.
3. Ilmoitetaan mahdollinen veteraanitunnus
4. Reservin upseerin arvo: ilmoitetaan ainoastaan reservin upseerin arvot.
Maavoimat:
vänrikki, luutnantti, yliluutnantti, kapteeni, majuri, everstiluutnantti
Merivoimat:
aliluutnantti, luutnantti, yliluutnantti, kapteeniluutnantti, komentajakapteeni, komentaja

H Muutos- ja täydennysmerkinnät

Hakemusten käsittelijän tekemät muutokset ja/tai täydennykset.

Valtioneuvoston kanslian yhteenvetolomake

Kunniamerkkiehdotuslomakkeen lisäksi esityksen tekijän tulee täyttää myös valtioneuvoston kanslian käyttämä esitysten yhteenvetolomake. Lomakkeeseen merkitään esityksen tekijän yhteystiedot sekä esitykset ryhmiteltynä kunniamerkeittäin suuruusjärjestyksessä (komentajamerkit, ritarimerkit, ansioristit ja mitalit omina ryhminään) aakkosiin sekä jokaisesta esityksestä tärkeysjärjestysnumero kunniamerkkiryhmittäin. Vastaava numero merkitään myös kunniamerkkiehdotuslomakkeen vasempaan yläkulmaan.

Yhteenvetolomake löytyy VNK:n kotisivuilta (www.vnk.fi).

Ehdotusten toimittaminen valtioneuvoston kansliaan

Kunniamerkkiehdotuslomake sekä esitysten yhteenvetolomake, molemmat kahtena kappaleena, toimitetaan valtioneuvoston kansliaan vuosittain ennen 1.8. osoitteeseen:

Valtioneuvoston kanslia, PL 23, 00023 Valtioneuvosto

tai virka-aikana VNK:n kirjaamoon osoitteeseen:

Valtioneuvoston kanslia, Ritarikatu 2 B, 00170 Helsinki

Toimenpiteet kunniamerkin myöntämisen jälkeen

Luettelo 6.12. annettavista kunniamerkeistä julkistetaan kolme arkipäivää ennen itsenäisyyspäivää ritarikuntien kotisivuilla (www.ritarikunnat.fi). Itsenäisyyspäivänä ilmestyvät sanomalehdet julkistavat harkintansa mukaan listat annetuista kunniamerkeistä.

Ritarikuntien kanslia ei ilmoita palkitulle henkilökohtaisesti, vaan annetusta kunniamerkistä ilmoittamisesta ja kunniamerkin luovuttamisesta vastaa ehdottaja.

Ritarikuntien kanslia toimittaa annetut kunniamerkit kunniakirjoineen esityksen tehneille ministeriöille pääsääntöisesti joulukuun aikana. Valtioneuvoston kanslia lähettää itsenäisyyspäivän jälkeen pääkaupunkiseudulla toimiville kunniamerkkiehdotuksen tehneille tahoille ilmoituksen päivämäärästä ja kellonajasta, jolloin kunniamerkit ovat noudettavissa ministeriöstä. Ilmoitettua aikaa on ehdottomasti noudatettava. Noutamatta jääneet kunniamerkit kunniakirjoineen postitetaan esityksen tekijälle kirjattuna lähettyksenä. Koska VNK:n hallinnonalalle annetaan runsaasti kunniamerkkejä ja niiden lajittelu sekä pakkaaminen vaativat aikaa, ovat kunniamerkit noudettavissa aikaisintaan tammikuussa. Pääkaupunkiseudun ulkopuolella toimiville tahoille kunniamerkit kunniakirjoineen postitetaan tammikuun aikana.

Presidentinlinnaan itsenäisyyspäivän vastaanotolle kutsutut kunniamerkin saajat voivat noutaa kunniamerkinsä Ritarikuntien kansliasta kolmena arkipäivänä ennen itsenäisyyspäivää. Noutamisesta on sovittava etukäteen sähköpostitse, info@ritarikunnat.fi, ja noudettaessa on esitettävä kutsu vastaanotolle.

Ritarikuntien kanslian osoite on Snellmaninkatu 9-11 (Säätytalo), Helsinki.
Puh. (09) 179 425 ja (09) 651 558.

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kunniamerkkien
lyhenteet suuruusjärjestyksessä

SVR SR	Suomen Valkoisen Ruusun suurristi
SL SR	Suomen Leijonan suurristi
SVR K I	Suomen Valkoisen Ruusun I luokan komentajamerkki
SL K I	Suomen Leijonan I luokan komentajamerkki
SVR K	Suomen Valkoisen Ruusun komentajamerkki
SL K	Suomen Leijonan komentajamerkki
SVR R I	Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki
SL PF	Suomen Leijonan Pro Finlandia-mitali (voidaan antaa vain taiteilijoille ja kirjailijoille)
SL R I	Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki
SVR R	Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki
SL R	Suomen Leijonan ritarimerkki
SVR Ar	Suomen Valkoisen Ruusun ansioristi
SL Ar	Suomen Leijonan ansioristi
SVR M I kr	Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein
SVR M I	Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali
SVR M	Suomen Valkoisen Ruusun mitali